

ŞUBAT 2004

TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ
PATATES RAPORU

PATATES

1- GİRİŞ

Patates (*Solanum tuberosum* L.) orijini Türkiye olmayan nadir bitkilerden biridir. Yeni dünya bitkisi olan patates, Avrupa'ya ilk defa süs bitkisi olarak Güney Amerika'nın And Dağlarından gelmiştir. Ülkemize ise 150 yıl kadar önce Rusya ve Kafkaslar üzerinden doğu bölgelerimize, bir asır kadar önce de Avrupa üzerinden batı yörelerimize girmiştir. Bugün ise yurdumuzun hemen hemen her yerinde yetiştirilebilmekle beraber özellikle Doğu ve Orta Anadolu'da önemli durumdadır¹.

Patates, tahıllardan sonra insan beslenmesinde önemli bir paya sahiptir. Ucuzluğu, birim alandan fazla verim sağlanması, besin değerinin yüksek oluşu, sindirim kolaylığı, çeşitli şekillerde kullanılması ve her çeşit iklimde yetiştiği için bugün hemen hemen bütün dünya milletleri tarafından da yetiştirilmekte ve tüketilmektedir. Patates yumruları %20-30 civarında nişasta, %2 civarında protein, B1, B2 ve C vitaminleriyle bazı mineral maddeleri içermektedir. Bütün bu özellikleriyle insan beslenmesinde önemli bir gıda kaynağıdır.

2. DÜNYA PATATES ÜRETİMİ

FAO verilerine göre 2002 yılı itibarıyla dünya patates üretimi 307,4 milyon tondur. Dünyada patates üretimi yapan ülkeler içinde ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'in dünya patates üretiminden aldığı pay % 21,2 olup dünya üretiminin 1/5'ini tek başına gerçekleştirmektedir. Bu ülkeyi sırasıyla Rusya, Hindistan, ABD izlemektedir. Ülkemiz dünya patates üretiminde on ikinci sırada yer almaktadır. Dünya patates verimi 1613 kg/da'dır. Ülkemizdeki patates verimi ise 2500 kg/da olup, dünya ortalamasından yüksektir.

Tablo 1- Dünya Patates Üretim Durumu

	Ekilen Alan (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
1998	18.839.533	300.809.583	1596.6
1999	19.670.124	300.897.628	1529.7
2000	20.089.530	329.361.197	1639.4
2001	19.657.925	31.843.226	1586.3
2002	19.059.326	307.440.446	1613.0

Kaynak: FAO

Tablo 2- Dünya Patates Üretim Verileri

Ülkeler	Ekilen Alan(Ha)	Üretim(Ton)	Verim(Kg/da)
Çin	4.401.727	65.052.119	1.48
Rusya	3.229.000	31.900.000	0.99
Hindistan	1.410.000	24.000.000	1.70
ABD	516.590	21.011.030	4.07
Ukrayna	1.600.000	16.100.000	1.01
Polonya	811.979	15.441.535	1.90
Almanya	284.078	11.491.694	4.05

¹ DPT,

PATATES

Tablo-1 ve tablo-2 karşılaştırıldığında dünya patates üretiminde önde gelen yedi ülkenin, dünya üretiminin yarısından fazlasını ürettiği görülmektedir. Dünya patates tüketiminin önemli bir bölümü üretici ülkelerde tüketilmekte ancak çok küçük bir bölümü uluslar arası ticarete konu olmaktadır.

3. TÜRKİYE PATATES ÜRETİMİ

Ülkemizde patates üretimine baktığımızda, hemen hemen her ilde patates üretimi yapılmaktadır. 2002 yılı DİE verilerine göre Türkiye'nin patates ekim alanı 200.000 ha olup, üretimi ise 5.200.000 ton olarak gerçekleşmiştir. 2003 yılında ise üretimin 5.300.000 ton olduğu tahmin edilmektedir.

Tablo 3- Ülkemizde Yıllara Göre Patates Ekiliş, Üretim ve Verimleri

Yılar	Ekiliş (Ha)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
1998	203.000	5.250.000	2.488
1999	220.000	6.000.000	2.727
2000	205.000	5.370.000	2.619
2001	200.000	5.000.000	2.600
2002	200.000	5.200.000	2.500
2003(Tahmin)	-	5.300.000	-

Kaynak: DİE

Ülkemizde üretimin yoğun olarak yapıldığı iller sırasıyla Niğde, Nevşehir, İzmir, Bolu ve Afyonkarahisar' dır. Ülkemiz üretiminin %57,9'u bu illerimiz tarafından yapılmaktadır. Ülkemizde patates işletmeleri daha çok küçük işletmeler niteliğindedir. Birkaç tane büyük işletme olmasına karşın, Niğde'de ortalama olarak kişi başına düşen patates ekim alanı 25 da-50 da arasındadır.

Tablo 4- Başlıca Patates Üretimi Yapan İllerimiz ve Üretiminden Aldıkları Pay(2001)

İller	Ekilen Alan(Ha)	% Pay	Üretim (Ton)	% Pay	Verim (Kg/da)
Niğde	32.709	16,4	1.095.249	21,9	3.349
Nevşehir	24.652	12,3	784.610	15,7	3.183
İzmir	12.527	6,3	409.050	8,2	3.265
Bolu	10.891	5,5	279.302	5,6	2.565
Afyon	9.578	4,8	278.899	5,6	2.912
Diğer	109.643	55	2.152.890	43	1.964
Türkiye	200.000	100,00	5.000.000	100,00	2.500

Kaynak: DİE

Türkiye'de patates üretiminin %13'ü tohumluk olarak ayrılmakta, %16'sı patates üreten işletmelerde aile içi tüketime tahsis edilmekte, %3'ü hayvan beslenmesinde kullanılmakta, kalan %68'i ise pazara arz edilmektedir.

4. ÜRETİM SORUNLARI

4.1 Tohumluk

Tohumluk birim alandan elde edilen verimi artıran en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Genel olarak tohumluğun verime etkisi %10-20 arasında değişmektedir. Bu

bağlamda, ülkemizde patatesta verimi etkileyen en önemli faktör tohumluktur. Patatesta verimi ve üretimi artırmak veya en azından aynı seviyede tutabilmek için, her üç yılda bir tohumluğun değiştirilmesi ve virüsten ari tohumluk kullanılması gerekmektedir. Taze patates ithalatımızın %75'ini tohumluk patates olduğu dikkate alındığında ülke kaynaklarının heba edilmemesi bakımından sertifikalı tohumluk üretimi teşvik edilerek, tohumluk denetimlerinin tekniğine uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

Tohumluk üretimi için üniversiteler ve araştırma kuruluşları ile işbirliği yaparak tohumluk üretimini geliştirerek üreticilerimizin ihtiyaç duyduğu tohumluk yurt içinden temin edilmelidir. Ülkemizin tohumda dışa bağımlılıktan kurtulması sağlanmalıdır.

Tohumluk kontrollerine gereken önem verilmeli, bu konuda donanımlı laboratuvarlar oluşturulmalıdır. Ayrıca, firmaların getirdiği her çeşidin üretime girmesi önlenmeli, Türkiye'de yetiştirilecek çeşitlerin adaptasyon yeteneği kanıtlanmış olmalıdır.

4.2 Depolama

Türkiye'de Eylül-Ekim aylarında ürün miktarı zirveye ulaşmaktadır. Patates bünyesine %70-80 oranında su ihtiva etmesi nedeniyle özel koşullarda depolanması gerekmektedir. Ancak depolama yetersiz ve ilkel şartlarda yapılmaktadır. Depo yetersizliği nedeniyle patatesta stoklama söz konusu olmamakta, ürün bir an önce elden çıkarılması zorunlu hale gelmekte ve %20'ye yaklaşan rakamlarda kayıplar olmaktadır. Ayrıca, yetersiz depolama kapasitesi de pazarlama periyodunu kısaltarak ürün fiyatlarında üretici aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle hem tohumluk hem de yemeklik ürünlerin sağlıklı ve yeterince depolanabilmesi için gerekli modern depolar oluşturulmalıdır.

4.3 Üretim

Üreticileri bilinçlendirmek amacıyla gerekli eğitim faaliyetlerini yürütmek, üreticilerin ihtiyaç duyduğu teknik desteği vermek, ziraat odalarının daha verimli çalışmasını sağlamak amacıyla ziraat odaları bünyesinde ziraat mühendisi istihdamı sağlanmalıdır.

Patatesta maliyeti etkileyen en önemli faktörlerden biri tarımsal sulamada kullanılan elektrik bedelleridir. Patates üreticileri elde ettikleri gelirin yaklaşık üçte biri elektrik ödemelerine gitmektedir. Tarımsal sulamada kullanılan elektriğin birim fiyatı düşürülmelidir.

Hal yasası yeniden gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler yapılmalı, üreticinin kendi ürettiği ürünü satabilmesine imkan sağlanmalıdır.

4.4 Gübreleme

Çiftçilere tekniğine uygun gübre kullanımı konusunda yeterli eğitim ve yayım hizmeti götürülmeli, toprak analiz laboratuvarları, bölgelerin özellikleri de dikkate alınarak yurt düzeyinde yaygınlaştırılmalı, çiftçilerin gübre uygulamalarını toprak analiz sonuçlarına göre yapmaları Ziraat Odaları tarafından da desteklenmelidir.

Üretilerek veya ithal edilerek piyasaya arz edilen kimyevi gübreleri kullanan üreticilerin güvenli ürün kullanmalarının temini ve etkin bir piyasa denetimi sağlanması hususunda gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yaprak gübresi satışı yapan kişilerinde denetlenerek daha sıkı bir kontrol sisteminin getirilmesi üreticilerin yararına olacaktır.

4.5 Zirai Mücadele

Günümüzde yaygın bir şekilde uygulanan kimyasal mücadele yöntemi; kolay uygulanması ve kısa sürede sonuç vermesi, dar bir zaman periyodu içerisinde geniş alanlarda mücadele imkan sağlanması gibi olumlu yönlerle sahip olmasının yanı sıra, tarımsal ilaçların bilinçsiz kullanılmasından dolayı doğal dengenin bozulması, toprak hava ve su gibi çevre

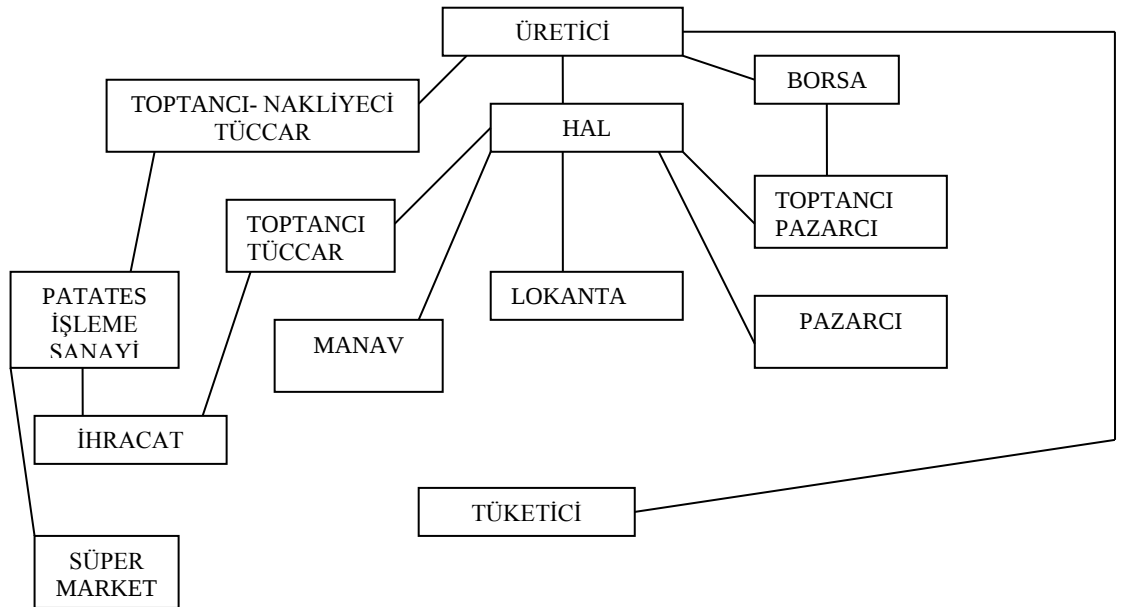
PATATES

elemanlarında kirliliğe neden olması, besinlerde kalıntı bırakması, hastalık ve zararlılarda, zamanla direnç ortaya çıkarması, gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Bu nedenle; uygun ve zamanında tarımsal mücadele ilaçlarının kullanılabilmesi için, çiftçilerin eğitimine gereken önem verilmelidir.

5. PAZARLAMA FAALİYETLERİ

Genelde ülkemizde patates talebi arza göre yıl içerisinde durağandır. Belirli dönemlerde pazara arz edilen ürün, fiyatlarda o dönem için düşmelere yol açmakta; üretimin pazara arz edilmediği dönemlerde de var olan talebi karşılamayan arz sonucunda da fiyatlar yükselmektedir. Bu duruma bağlı olarak da patates üretiminde dalgalanmalar meydana gelmektedir. Patatesin de içinde bulunduğu bazı ürünlerde, üretici kararını diğer faktörler yanında en çok bir önceki dönem elde edilen hasılat etkilemektedir. Yani patatesteki üretim bir önceki dönem fiyatına göre şekillenmektedir.

Tablo 5- Patates Pazarlama Kanalları

5.1. Pazarlama Sorunları

Ülkemizin patates ihracatında istikrarlı ve düzenli bir pazarı bulunmamaktadır. Artan patates üretiminin ihracata yönlendirilmesinde teknik ve politik tedbirler alınmalıdır. Turfanda patates üretimi üzerinde durarak üretimin Avrupa pazarlarında bulunmadığı zaman aktarımı sağlanmalıdır.

Akdeniz ve Ege sahil şeridinde turfanda üretim döneminde önemli bir patates zararlısının bulunmaması nedeniyle ilaçlama yapılmamaktadır. Bu nedenle bitki beslenmesi için organik gübre kaynaklarının kullanılması durumunda, turfanda patatesin ekolojik tarım koşullarında üretimi mümkün olabileceğinden Avrupa'ya ihraç şansımız artacaktır.

Özellikle yurt dışına pazarlanacak patatesler başta olmak üzere, pazara az edilecek bütün patateslerde standardizasyona gidilmelidir. Ürünler uygun ambalajlara konulup etiketlenmelidir. Nişasta ve protein oranlarına, yemeklik, cipslik ve pürelilik olmalarına göre sınıflandırma yapılmalıdır.

PATATES

Patateste hem kalite kayıplarını hem ürün kayıplarını önlemek hem de pazarda belli dönemlerde yığılmaları engelleyerek piyasaya daha uzun süre ürün sunmak açısından gıda sanayi entegrasyonunu sağlamak suretiyle, patateste üretim ve işleme çeşitliliği sağlanmalıdır. Bu sayede meydana gelebilecek arz dalgalanmalarında canı yanan üretici sayısı azaltılabilir ve milli servetin heba olması önlenabilir.

Ülkemizde patates haşlama, yemeklik ve kızartmalık olarak değerlendirilmektedir. Farklı tüketim şekilleri basın-yayın yoluyla bütün tüketicilere tanıtılmalı , bu sayede tüketim teşvik edilerek tüketimin artması sağlanmalıdır. Yemeklik veya sanayilik patates ithalatı mutlaka önlenmelidir.

Pazarlama problemlerin ne patateste ne de başka bir üründe yaşanmaması için eğitim faaliyetlerine gereken önem verilmeli, üretim planlaması yapılmalı, çiftçi nerede ne kadar ürün yetiştireceğini bilmeli, üretim Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre planlanmalıdır.

Patateste pazarlama problemlerinin halledilebilmesi bakımından bu ürünle ilgili bir birlik kurulmalıdır.

6. DESTEKLEME POLİTİKASI

Taze patates ihracatına teşvik primi verilmemektedir. Ancak, işlenmiş patates için 68 dolar teşvik primi verilmektedir. Ancak, ihracat iadesi patatesin ihracat bedeli üzerinden %20'yi geçemez kuralı vardır. Ayrıca ihracat bağlantılı tarımsal üretim sözleşmesi kapsamında temin edilerek ihraç edilmeleri halinde, ihracat iade miktarları ve azami ödeme oranlarının %40 oranında artırılması ve bu suretle hesaplanacak tutarın %80'i üreticiye nakit olarak ödenmesi öngörülmektedir. Patateste ihracat imkanlarının daha da artırılabilmesi bakımından patatese de ihracat iadesi verilmelidir.

7. PATATES İTHALAT -İHRACATI

7.1. Dünya Patates İthalat-İhracatı

Dünya patates ihracatı 2002 yılında 8 milyon ton civarında gerçekleşirken bu ihracatın toplam değeri ise 1,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dünya patates ithalatı yine 2002 yılında 8 milyon ton civarında gerçekleşmiş ve toplam ihracat değeri 1,5 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Dünya patates ihracat ve ithalatında önde gelen ülkeler Hollanda, Fransa, Almanya, İtalya, Belçika ve ABD olup bu ülkelerin ithalat ve ihracat değerleri tablo 7'da verilmiştir.

Tablo 6- Dünya Taze Patates İhracat ve İthalat Verileri

Yıllar	İhracat Miktarı (Mt)	İhracat Değeri (1000\$)	İthalat Miktarı (Mt)	İthalat Değeri (1000\$)
1997	6.951.902	1.314.771	7.139.544	1.412.013
1998	7.914.743	1.664.472	8.200.675	1.813.684
1999	7.979.235	1.824.686	7.667.798	1.939.019
2000	7.641.152	1.308.194	7.905.398	1.472.274
2001	8.095.660	1.458.658	8.240.164	1.572.738

Tablo 7- Patates İthalat ve İhracatında Önde Gelen Ülkelerin Dış Ticaret Değerleri (2002)

Ülkeler	İhracat Değeri (1000\$)	İthalat Değeri (1000\$)
Hollanda	295.853	117.713
Fransa	207.998	81.939
Almanya	112.985	125.145
İtalya	108.263	92.667
Belçika	98.199	123.525
ABD	90.495	73.931

Kaynak: FAO

7.2. Türkiye Patates İthalat-İhracatı

Türkiye patates ihracatına baktığımızda yıllar itibarı ile iniş ve çıkışlar yaşanmasına rağmen, ülkemizin en fazla ihraç ettiği ürünler arasında patatesin ilk on ürün arasında olduğu görülür. Öte yandan patates ithalatımıza baktığımızda genelde 4-5 milyon dolar seviyelerinde gerçekleşirken 1999 yılında 11 milyon dolara yükseldiği görülmektedir. Bunun nedeni ise kontrolsüz bir şekilde ülkemize giren tohumluk patateslerin genetik yapısının bozulmasıdır.

Tablo 8- 2002 Yılı İtibarıyla Türkiye Patates ve Ürünleri Dış Ticareti

Patates Ürünleri	İthalat		İthal Fiyatı (\$/Ton)	İhracat		İhraç Fiyatı (\$/Ton)
	Miktar (Ton)	Değer (1000\$)		Miktar (Ton)	Değer (1000\$)	
Patates (Taze)(Tohumluk)	8.888	5.535	623	-	-	-
PATATES (TAZE)(Tohumluk Olmayan)	2.891	225	78	32.128	2.295	71
Patates (Dondurulmuş)	191	82	429	237	37	157
Patates (Kurutulmuş)	1,6	4,4	2746	2	2	1043
Patates Ezmesi Ve Tozları	990	1,5	1611	0,3	1,5	5172
Patates Flokonları, Granulları Ve Pelletleri	222	258	1160	0,5	1,8	3377
Patates Nişastası	6.589	2.264	344	6	6	939
Patates Konserveleri	333	283	850	2.639	1.205	457
Toplam	19.117	8.652	453	35.014	3.549	101

Kaynak: İGEME

Türkiye'nin patates ve ürünleri ithalatı daha çok tohumluk patates ve patates nişastası şeklindedir. 2002 yılı verilerine göre taze patates ithalatımızın %75'ini tohumluk patates oluşturmaktadır. 2002 yılı itibarıyla taze patates ithalatımızın (tohumluk patates dahil) %62'si Almanya'dan yapılmıştır. Mevcut veriler incelendiğinde Türkiye'nin taze patates ihraç edip, daha ziyade işlenmiş patates ürünleri ithal ettiği açıkça görülmektedir. Dünya patates ticareti taze değil işlenmiş patates şeklinde yapılmaktadır.

8. PATATES FİYATLARI

İç piyasa fiyatların oluşumunda arz faktörü talep faktöründen daha etkili gibi görülmektedir. Nitekim ürünün pazara en çok sunulduğu Ağustos-Eylül aylarında fiyatlar daha düşük seyretmektedir.

Patates fiyatlarındaki dalgalanma pazara arz edilen patates miktarına bağlı olduğu kadar, patatesin üreticiden tüketiciye ulaşıncaya kadar izlediği pazarlama kanalına da bağlı olmaktadır. Pazarlama kanalının uzunluğu veya ürün çeşitlendirme faaliyetleri, pazarlama hizmetlerinin etkin bir şekilde yapılması gibi nedenler, patates fiyatını dolayısıyla pazarlama marjını artırıcı bir rol oynamaktadır.

İçinde bulunduğumuz üretim sezonuna baktığımızda patates fiyatlarında bir dalgalanma görülmektedir. Niğde ve Nevşehir illerimizde patates hasadı Ağustos / Eylül aylarında yapılmaktadır. Ve bu iki ilimizin ülkemizin toplam patates üretiminden aldıkları payın %37,6 olduğu dikkate alındığında ana mevsim ürününü henüz piyasaya arz edilmediği görülmektedir. Bu durumda piyasalardaki dalgalanmaların geçici olduğu görülmektedir. Nitekim 2003/2004 üretim sezonunda ülkemizde patates üretiminde azalma olmadığı gibi, gerekli tedbirlerin alınmaması nedeniyle üretim fazlası sorunu yine karşımıza çıkmış ve eldeki patates stoğunun eritilme yolları aranmaktadır.

Tablo 9- Patates Fiyatları

Yıllar	Patates Fiyatları
2001	179.749
2002	260.886
2003 (6 aylık ortalama)	333.146
2003 (Temmuz Başı)	1.000.000
2003 (Temmuz Sonu)	475.000
2004 (Ocak Sonu)	250.000

Kaynak: Ankara Toptancı Hal Fiyatları

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tahıllardan sonra insan beslenmesinde önemli bir paya sahip olan patates, ucuzluğu, birim alandan fazla verim sağlanması, besin değerinin yüksek oluşu, sindirim kolaylığı, çeşitli şekillerde kullanılması ve her çeşit iklimde yetiştiği için bugün ülkemizde yetiştiriciliği yapılmakta ve halkımız tarafından tüketilmektedir. Patates üreticisinin fiyat dalgalanmalarından etkilenmemesi ve patates bitkisinin ülkemiz tarımında hak ettiği noktaya gelebilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Bu amaçla;

- Ülkemizde 2003/04 sezonu itibarıyla 550 bin ton patates üreticinin elinde kalmıştır. Ürünün heba olmaması bakımından, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı askeri birlikler, Sağlık Bakanlığı bünyesinde bulunan hastaneler, Adalet Bakanlığı'na bağlı cezaevi kurumları, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu'na bağlı birimler, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yurtlar devreye sokularak eldeki stoklar acilen eritilmelidir.
- Ürün pazarlamasında büyük sıkıntılar yaşayan üreticilerimizin elindeki şu an stoklarda bekleyen patatesler için ihracat desteği sağlanmalı, Taze patates ihracatına da ihracat iadesi verilmelidir.
- Patates üretiminde maliyeti etkileyen en önemli unsur elektrik olup, üreticilerimiz elektrik borçlarını ödemede büyük sıkıntılar yaşamaktadır. Üreticilerimizin 2003

yılına kadar oluşan elektrik borçları yeniden yapılandırılmalı, elektriğin birim fiyatı düşürülmeli ve elektrikte uygulanmakta olan %18'lik KDV indirilmelidir.

- Patateste pazarlama sorunlarının çözülebilmesi için, Patates Üretici Birliği acilen kurulmalıdır.
- Patatesin haller dışında da satışının yapılabilmesi için 2000-2002 yılında yapılan uygulama yeniden hayata geçirilmelidir.
- Üreticinin direkt olarak ürününü satabilmesinin sağlanması bakımından Hal Yasasında yeni bir düzenleme yapılmalıdır.
- Üreticilerimizin patatesten hak ettiği geliri elde edebilmesi bakımından, patateste tasnif ve paketleme tesisleri kurularak, pazarlama imkanı artırılmalıdır.
- İhraç edilecek ürünler başta olmak üzere pazara arz edilecek ürünlerde standardizasyon sağlanarak, yemeklik, tohumluk ve sanayi tipi olmak üzere bir sınıflandırma yapılmalıdır.
- Hayvan yemi vasfındaki patateslerin tohumluk olarak satışı üreticileri mağdur etmektedir. Tohumluk vasfı taşımayan patateslerin tohumluk olarak satışı gerekli denetimler yapılarak engellenmelidir.
- İhtiyaç duyulan anaç kademedeki tohumluğun yurt içinde üretilmesi sağlanarak, sertifikalı tohumlukların da yurt içinde üretimi sağlanmalıdır.
- Sertifikalı patates tohumluklarının yemeklik olarak tüketimi engellenmelidir.
- Sertifikalı olmadığı halde sertifikalı diyerek yemeklik nitelikteki patatesin tohumluk olarak satışı gerekli denetimler yapılarak engellenmelidir.
- Ülkemizde AR-GE çalışmaları finansman ve personel yetersizliğinden istenilen seviyede değildir. AR-GE çalışmalarına yeterli kaynak aktarılmalı ve araştırma sonuçları üreticilere ulaştırılmalıdır.
- İhracat bağlantıları ekim sezonundan önce yapılmalı ve pazarlama garanti altına alınmalıdır.
- Gerek topraktaki besin maddelerinin tek yönlü tüketiminin önlenmesi, hastalık ve zararlı popülasyonlarının artışının engellenmesi, verimde düşüşlerin yaşanmaması ve üretimde dengenin sağlanması bakımından, özellikle patates tarımının yoğun olarak yapıldığı alanlarda münavebeye gereken önem verilmelidir.
- Patateste kalite ve ürün kayıplarını önlemek, pazarda belli dönemlerde yığılmaları engellemek, piyasaya daha uzun süre ürün sunmak, işleme çeşitliliği sağlamak bakımından gıda sanayi entegrasyonunu gerçekleştirilmeli ve bu amaçla patates entegre işleme tesisleri kurulmalıdır.
- Patates unu, ekmekte aroma ve kalitenin artırılması yanında bayatlama süresini uzatması nedeniyle %1-2 oranında ekmek yapımında kullanılması sağlanmalıdır.
- Üretim ve pazarlamada üreticileri bilinçlendirmek, yönlendirmek, doğru ve sağlıklı bilgiyi ulaştırmak için eğitim ve yayım faaliyetlerine gereken önem verilmelidir.
- Demonstrasyon çalışmaları yapılarak yöreye uygun çeşitler tespit edilmeli ve üreticilere yeni çeşitler ulaştırılmalıdır.
- Patates yetiştiriciliği yapılan bölgelerde yöre koşullarına uygun olarak alternatif ürün imkanları araştırılmalıdır.
- Patatesin besin değeri anlatılarak tüketim miktarı artırılmalıdır.
- Merkezi bir pazarlama kuruluşu kurmak suretiyle istikrarlı bir dış ticaret gerçekleştirilmeli ve bu amaçla yurt dışında gerekli tanıtım faaliyetleri yapılmalıdır.
- Dış Pazar tarafından talep edilen çeşitlerin yurt içinde üretimi sağlanmalıdır.